

Delårsrapport 1 2024

Socialförvaltningen

Fastställt av socialnämnden
Framtagen av socialförvaltningen
Datum 2024-04-18
Gäller 2024
Ärendenr SON 2024/5
Version [1.0]

Enhetschef Isabelle Edvardsson framför nya LSS-boendet Stickerskan.

Delårsrapport 1

Innehåll

1 Sammanfattning	1
2 Händelser av väsentlig betydelse	2
3 Kvalitet	4
4 Väsentliga personalförhållanden	4
4.1 Antal medarbetare	6
4.2 Faktisk arbetad tid	7
4.3 Sjukfrånvaro	8
5 Ekonomisk uppföljning	9
5.1 Budget 2024	9
5.2 Periodens resultat (januari till mars)	9
5.3 Nettokostnadsutveckling	11
5.4 Årsprognos	16
5.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi	18
5.6 Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas	26
5.7 Investeringar	29
6 Uppföljning av aktiviteter i verksamhetsplanen	30
Bilaga 1 statistik och volymer	31

1 Sammanfattning

Kvalitet

Att skapa värde för brukarna är kärnan i socialförvaltningens uppdrag. Utvecklingen av verksamheterna behöver alltid kopplas ihop med kvalitetsutveckling av förvaltningens insatser och tjänster. Förvaltningen står i startgropen för arbetet med en ny socialtjänstlag som syftar till att bidra till en hållbar socialtjänst för alla som är i behov av socialtjänstens insatser.

Det finns flera goda exempel på hur verksamheten utvecklas för att bättre möta invånarnas behov genom strukturerade arbetssätt och med stöd av digitaliseringen.

En viktig del i kvalitetsarbetet under början av året har varit att utifrån utvecklingsområden och identifierade förbättringsområden ta fram aktiviteter och påbörja arbete inom avdelningar och enheter.

Medarbetare

Årets två första månader visar på fler antal anställda och mer arbetad tid.

Sysselsättningsgraderna fortsätter stiga och sjuktalet är i nivå med föregående år.

Förvaltningen fortsätter satsa på kompetensutveckling inom flera områden. Fjolårets

förändringar i scheman är fortfarande en utmaning och förändringen följs upp inom berörda avdelningar.

Ekonomi

Socialförvaltningens ekonomiska läge har försämrats jämfört med tidigare år. För perioden januari till mars redovisas ett underskott mot budget på 13 mnkr. Kostnadsökningen uppgår till 6 procent och det är främst personalkostnaderna som ökar inom hemtjänsten och LSS-verksamheten.

Underskottet för LSS-verksamheten ökar, trots att kostnaderna nationellt sett är mycket låga. Ständigt underskott påverkar förutsättningar och utveckling av verksamheten negativt. Här krävs tillskott av budgetmedel för att nå balans mellan behov och resurser, något som varje år påtalas i budgetsammanhang.

Det är överskott för äldreomsorgen då det fortfarande är lägre efterfrågan än budgeterat, dock har överskottet minskat betydligt mot tidigare år. Underskottet för individ- och familjeomsorgen beror delvis på att kostnaderna ökar då det skett nationella höjningar av ersättningsnivåer.

Den ekonomiska prognosen för 2024 är ett underskott på 40 mnkr mot budget. Detta är mycket oroväckande. Föregående års egentliga underskott i förvaltningen kunde täckas med intäkter från statsbidrag, statsbidrag som inte finns 2024. Nu är det ett relativt högt kostnadsläge på personalområdet vilket inte är hållbart framåt utan det måste dämpas. För att nå en ekonomi i balans måste verksamheterna arbeta med effektiviseringar och anpassa bemanning, arbeta med nya arbetssätt och sänka sjuktalet.

2 Händelser av väsentlig betydelse

Allmänt läge och förnyelsepris

Socialförvaltningen befinner sig liksom hela Region Gotland i ett tuffare ekonomiskt läge samtidigt som kompetensbristen är en utmaning inom många verksamheter. Det finns också ett ökat behov av vårt stöd och våra tjänster i samhället.

Styrkorna i förvaltningen för att hantera läget är kompetenta och engagerade medarbetare, kraften i att samarbeta och samverka och en bra struktur för utvecklingsarbete. Att socialförvaltningen vann två priser på förnyelsedagen är ett bevis på våra styrkor. Servicepriset mottog vi för arbetet med läkemedelsautomater i hemtjänsten och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Årets temapris, som var samverkan, gick till Fossam där socialförvaltningen samarbetar med andra förvaltningar för att öka skolnärvaron.

Några resultat för kvalitet - Gotland i framkant

Nätverket Kommunens kvalitet i korthet (KKiK) presenterade i början av året en sammanställning av de senaste mätningarna av Region Gotlands kvalitet. Här är några av resultaten som var väldigt positiva: Individ- och familjeomsorgen är snabb med beslut om försörjningsstöd, bland de bästa i landet. Resultatet av brukarundersökningen inom särskilt boende är bland de bästa i jämförelsen. Personalkontinuiteten i hemtjänsten är hög och resultatet är bland de bästa i landet.

Nytt äldreboende i Klintehamn

I januari sattes spaden i jorden för att nytt särskilt boende i Klintehamn. Boendet kommer att ha 60 platser och blir klart för inflyttning i slutet av 2025.

Nytt gruppboende i Visby

I mars invigdes nya gruppboenden Stickerskan i Visby. Boendet har sex platser. Även en privat aktör har invigt ett nytt boende. Detta innebär att förvaltningen i dagsläget kan erbjuda bostad med särskild service enligt LSS inom lagstadgad tid.

Sociala insatsgrupper, SIG

Individ- och familjeomsorgen har fattat ett inriktningsbeslut om att implementera sociala insatsgrupper, SIG, som arbetsätt inom Region Gotland. Genom detta arbetsätt önskar socialtjänst och skola tillsammans med polismyndigheten arbeta gentemot målgruppen unga med normbrytande och kriminellt beteende. Ett arbete pågår för att skapa organisatoriska förutsättningar för detta arbetsätt som kommer innebära ett kunskapsbaserat och sammanhållet stöd för målgruppen.

Utbildningssatsningar

Trots tuffare ekonomiskt läge är fortsatt kompetenshöjning viktig. Här är några exempel på utbildningar som genomförs:

Samarbete mellan hemsjukvården och hemtjänsten där hemsjukvården internt utbildar hemtjänstpersonal i HSL-insatser som kan delegeras.

Äldreomsorgslyftet.

Individ- och familjeomsorgen är med i Yrkesresan som är en nationell satsning på kompetensutveckling inom socialtjänsten.

Fortsatt kompetensbrist

Inom många områden är det fortsatt svårt att rekrytera. Det gäller bland annat undersköterskor, arbetsterapeuter, sjuksköterskor och socionomer.

Sommarrekryteringen

Tack vare en omfattande marknadsföringskampanj och ett erbjudande om bonus till sommarvikarier ser läget med rekryteringen inför sommaren betydligt bättre ut än de senaste åren.

Socionomutbildning i ny tappning

Region Gotland har inlett samarbete med Högskolan i Gävle och kan nu fortsatt erbjuda gotlänningar att studera till socionomer. Behovet av socionomer på Gotland framåt är stort.

Individanpassat stöd till arbete, IPS

Individ- och familjeomsorgen ska, tillsammans med psykiatri och arbetsliv- och etablering, genomföra en pilot med Individanpassat stöd till arbete, IPS. Stödet riktas till personer med skadligt bruk och/eller beroende. Denna modell rekommenderas i nationella riktlinjer.

Nya scheman

Införandet av nya scheman under hösten 2023 och förhållningsregler till schemaläggning enligt paragraf 13 har fortsatt inneburit förändringar och utmaningar i flera verksamheter.

Beredskap

Omvärldsläget påverkar förvaltningen som fortsatt arbetar vidare med att höja beredskapen, planera för kontinuitet och öka robustheten. Under februari och mars hade

förvaltningen ett särskilt uppdrag att vara beredd inför eventuella IT-attacker i samband med NATO-inträdet.

Brukare inom hemtjänst

Utifrån demografin förväntas behovet av hemtjänst öka på Gotland. Förvaltningen ser dock inte att den förändringen skett än. Däremot är det märkbart att brukare som kommer hem från lasarettet har ett avancerat behov av vård och omsorg. Det kräver ofta dubbelbemanning.

Förenklad ansökan

Arbete pågår med att utveckla förenklad ansökan för serviceinsatser och trygghetslarm inom hemtjänsten. Syftet är att möjliggöra vissa insatser utan bistandsprövning för medborgare som fyllt 75 år. Socialnämnden kommer ta del av och besluta om införande under juni 2024.

Terra Nova äldreboende

Planering pågår för att ta över Terra Nova särskilda boende. Boendet drivs i dagsläget av Attendo men kommer att drivas i egen regi från och med första november i år.

Ny roll inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning, OoF, har inrättat en ny roll, kvalitetssamordnare. Kvalitetssamordnaren ska hålla ihop stödpedagogerna som grupp och driva avdelningens kvalitetsprocesser.

KoB ingår i RoB

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning, OoF, har haft en egen kompetens- och bemanningsenhet (KoB). Den verksamheten ingår från och med maj i socialförvaltningens rekryterings- och bemanningsenhet (RoB).

Rehabkörtkort

Rehabkörtkortet är nu under breddinförande med start på äldreboendena på Fältgatan och Pjäsen. Efter sommaren går införandet vidare med boende på norra och mellersta Gotland. Rehabkörtkort innebär att personal i äldreomsorgen utbildas i förflyttningsteknik, hjälpmedel och vardagsrehabiliterande insatser.

Nya socialtjänstlagen

Socialförvaltningen förbereder sig på olika sätt för att möta den nya socialtjänstlagen som kommer under 2025. Hörnstenarna i den nya lagen är en förebyggande, tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad socialtjänst.

3 Kvalitet

Att skapa värde för brukarna är kärnan i socialförvaltningens uppdrag. Utvecklingen av verksamheterna behöver alltid kopplas ihop med utvecklingen och kvalitet av förvaltningens insatser och tjänster.

Alla avdelningar arbetat fram egna verksamhetsplaner utifrån förvaltningens verksamhetsplan. Planerna utgår från de regionala och nämndspecifika målen samt de prioriterade områdena av verksamhetsutveckling. Arbetet med att ta fram planerna har pågått från december till mars.

Den nya socialtjänstlagen, *Framtidens socialtjänst*, förväntas föreslå ett tillägg i portalparagrafen – insatserna ska vara jämställda och jämlika. Regionfullmäktig gav i december 2023 förvaltningarna i uppdrag att arbeta och redovisa för arbetet med jämställdhetsintegrering.

En jämställd socialtjänst skapar förutsättningar för likvärdigt bemötande och minskar risken för att kön ska påverka bedömningar och insatser på ett osakligt sätt, därför är det viktigt att aktivt arbeta med jämställdhet. Uppdraget avseende jämställdhetsintegrering är påbörjat och under 2024 planeras en nulägesanalys. Det innebär att beskriva nuvarande situation, definiera vilka jämställdhetsutmaningar som finns inom socialförvaltningens områden och hur socialförvaltningen ska arbeta med jämställdhetsintegrering framgent.

Inom funktionshinderområdet arbetas det till exempel aktivt med fotodagboken Picture My Life. Den digitala fotodagboken kan användas som kommunikationsstöd och skapa struktur i den enskildes vardag och ett nytt avtal från årsskiftet innefattar 75 licenser. Samtliga digitala coacher har utbildats i programmet under mars månad vilket genererat 34 aktiva licenser (jämfört med 11 i december).

Hemtjänst och hemsjukvård har ett pågående samarbete för att tillämpa kvalitet i praktiken genom att specialistundersköterska finns tillgänglig i det dagliga arbetet för att utbilda och stötta inom till exempel basala hygienrutiner, dokumentation, handledning i särskilda brukarärenden.

Inom individ- och familjeomsorgen har beslut fattats om att implementera SIG (sociala insatsgrupper) som arbetsätt inom Region Gotland. Genom detta arbetsätt ska socialtjänst och skola tillsammans med polismyndigheten arbeta gentemot målgruppen unga med normbrytande och kriminellt beteende. Ett arbete pågår för att skapa organisatoriska förutsättningar för detta arbetsätt som kommer innebära ett kunskapsbaserat och sammanhållet stöd för målgruppen.

På Ängsvillan HVB pågår en pilot med observationer i hemmet. Arbetet kommer under året att utvärderas tillsammans med Barn- och familjeenheten och förväntas vara värdeskapande och hjälpsamt för familjer som annars skulle ha placerats på Ängsvillan.

För att säkerställa vård och omsorg för personer med beslut om särskilt boende finns rutiner för att brukaren kontaktas av handläggaren. I uppföljningen stämmer handläggare av med brukaren om den i väntan på plats är i behov av utökande hemtjänstinsatser. Skulle den enskilde tacka nej till plats en eller fler gånger följer handläggaren upp om behovet av plats på särskilt boende kvarstår.

Myndighetsavdelningen handläggare är tillgängliga under kontorstid och inte begränsade av telefontider. Det blir enklare för brukare att komma i kontakt med sin handläggare.

4 Väsentliga personalförhållanden

Äldreomsorgslyftet har startat upp en ny omgång med trettio platser (varav 13 hemtjänst egen regi, 11 särskilt boende egen regi, 6 privata boenden) samt en omgång med påbyggnadsutbildning i psykiatri för undersköterskor (20 platser). Därtill har femton chefer inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning påbörjat en påbyggnadsutbildning i som fortsätter under våren.

Sommarrekryteringen till äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har påbörjats och fått väldigt gott gensvar. Sådär långt överstiger söktrycket tidigare år och det är rekord i antal ansökningar, mycket tack vare sommarbonusen. Hemsjukvården ser inte ut att behöva något avrop under sommaren, däremot kan det behövas inom särskilda boenden.

Hemsjukvården har tillsammans med särskilda boenden påbörjat gemensam planering av sjuksköterskeinsatser på kvällar.

Rehabkörtorget breddinförs på Fältgatan och Pjäsen. Rehabkörtorget innebär att personal i äldreomsorgen utbildas i förflyttningsteknik, hjälpmedel och vardagsrehabiliterande insatser.

Förändringen till nya scheman har utvärderats och nu pågår analys- och förbättringsarbeten inom respektive avdelning. Samtliga berörda enheter kämpar med att få till bra scheman som ger god återhämtning och tryggar bemanningen i verksamheten.

Svårigheter att rekrytera till kväll och natt och till verksamheter inom hemtjänsten och särskilda boenden på landsbygden. Individ- och familjeomsorgen har flera vakanser på Barn- och familjeenheten vilket tvingat enheten att ta in socionomkonsulter (4 konsulter). Även myndighetsavdelningen har tvingats ta in en konsult på grund av svårighet att rekrytera.

Särskilda boenden har fattat beslut om grundbemanning med 0,3 personal per boendeplats dagtid och 0,2 personal per boendeplats kvällstid. Avdelningen har också fattat beslut om att förlänga pilotprojektet med planeringsverktyget på Pjäsen och Fältgatan.

Hemsjukvården har erhållit stimulansmedel för att vidareutbilda två sjuksköterskor till distriktssköterskor samt en sjuksköterska som läser magister i demensvård.

Hemsjukvården har tagit tillbaka den arbetsterapeuttjänst som under en tid funnits på omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning har fattat beslut om att kompetens- och bemanningsenheten från och med maj ska bli en del av rekryterings- och bemanningsenheten. Arbete pågår för att sammanslagningen ska bli så bra som möjligt för medarbetarna.

Individ- och familjeomsorgen har inrättat ett säkerhetsplaneringsteam vilket bidragit till intern rörlighet inom avdelningen. Enheterna inom avdelningen har också stöttat varandra genom att låna ut kompetenser över gränserna.

4.1 Antal medarbetare

Hemsjukvården har ökat antalet medarbetare med 6 personer på grund av utökade sjukskötersketjänster med hjälp av statsbidrag samt en arbetsterapeut från omsorgen om

personer med funktionsnedsättning. Därtill har avdelningen anställt två bassjuksköterskor samt vikarier för de sjuksköterskor som genomför sina vidareutbildningar.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning har ökat antalet anställda på grund av att avdelningen öppnat ett nytt boende och en verksamhet för personlig assistans samt att de nya schemareglerna ökar behovet av anställda.

Hemtjänsten har förberett sig inför förändringen till fler äldre enligt prognosen för den demografiska utvecklingen, men prognosen har inte infriats. Därför har hemtjänsten fler medarbetare än vad som motsvarar behovet.

Generellt ökar sysselsättningsgraderna och fler och fler arbetar heltid inom äldreomsorgen, där sysselsättningsgraderna tidigare varit låga. Samtidigt kan noteras att det finns en ökande efterfrågan på att arbeta på timanställning för att själv kunna styra sin tid.

	Antal anställda Feb 2024	Förändring mot Feb 2023	Antal årsarbet enl anst avtal Feb 2024	Förändring mot Feb 2023
Alla anställningsformer	1 700	35	1 632	37
Tillsvidare	1 549	9	1 493	16
Tidsbegränsad	155	29	139	21

Antal anställda: Antal anställda personer. Antal årsarbetare enl. anställningsavtal: Summan av överenskommen sysselsättningsgrad uttryckt i årsarbetare.

4.2 Faktisk arbetad tid

Förvaltningen ökar kraftigt i arbetad tid på grund av fler anställda och högre sysselsättningsgrader. Hemtjänsten (+31,2), särskilda boenden (+12,1) och omsorgen om personer med funktionsnedsättning (+23,7) ökar kraftigt i arbetad tid uttryckt i heltidsarbetare. Mertiden och overtiden minskar under perioden medan frånvaron ökar. Störst ökning noteras avseende ogiltig frånvaro och tjänstledighet för arbete på annan tjänst.

	Heltidsarbetare Jan - Feb 2024	Heltidsarbetare Jan - Feb 2023	Förändring
52 Socialnämnd	1 366.8	1 285.6	81.3
52001 SOF, gemensamt	15.9	14.8	1.1
52002 Myndighetsavdelning	50.9	48.3	2.6
52003 SÅBO	373.0	361.2	11.8
52004 Hemtjänst	313.6	282.4	31.2
52005 OoF	316.0	292.3	23.6
52006 Hemsjukvård	69.4	66.5	3.0
52007 IFO	149.7	143.4	6.4
52008 Kvalitetsavdelning	13.7	11.5	2.2
52010 HR-Avdelning	64.5	65.2	-0.7

Här visas faktisk arbetad tid (produktionstid) uttryckt i heltidsarbetare. Den tid en anställd är ledig/frånvarande (ej produktionstid) är borträknad. Tabellen presenteras med en decimal vilket innebär att viss avrundning sker.

4.3 Sjukfrånvaro

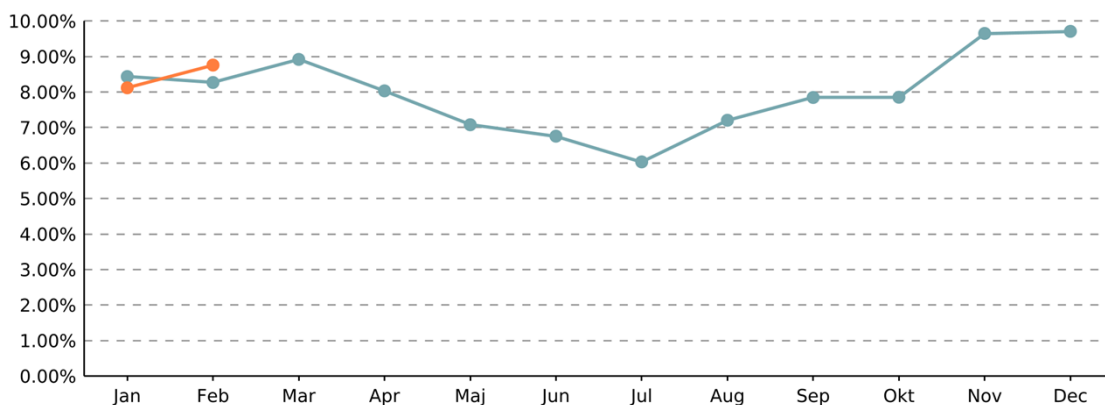
Sjukfrånvaron är i princip oförändrad även om tendensen är positiv. De första månaderna har verksamheterna haft en del sjukskrivningar som berott på infektioner, influensa, covid och förkylningar. Men även några längre sjukskrivningar som inte är arbetsrelaterade.

Särskilda boenden, hemtjänsten och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har infört rutinen aktiv sjukskrivning vilket bidragit positivt till att sänka korttidsfrånvaron. Särskilda boenden har tagit fram en handlingsplan för att öka frisknärvaron som innefattar aktiv sjukskrivning, uttag av friskvårdstimmen och idéer om friskvårdsaktiviteter.

Den korta sjukfrånvaron (dag 1-14) har sjunkit jämfört med samma period 2023 och utgör i februari 51 procent av all sjukfrånvaro.

	Sjuktal % Jan - Feb 2024	Sjuktal % Jan - Feb 2023	Förändring % enheter
Alla	8.43%	8,36%	0.08
Kvinna	8.95%	8,83%	0.12
Man	6.55%	6,60%	-0.05

Sjuktal visar hur stor andel av den avtalade anställningstiden för perioden anställda varit frånvarande på grund av sjukdom.

Här visas sjuktal månad för månad under 2024 (orange linje) samt sjuktal månad för månad under 2023 (blå linje).

5 Ekonomisk uppföljning

5.1 Budget 2024

Inför 2023 ökades budgetramen med 6 procent. Budgetramen för LSS-verksamheten ökades med 15 mnkr. Åskande var på 40 mnkr för att komma till rätta med underfinansieringen av verksamheten. För ökade löner utbildade undersköterskor tillfördes 4,6 mnkr och för ökade personalkostnader tillfördes 31,3 mnkr. 32,4 mnkr tillfördes utifrån resursfördelningsmodellen kopplat till ökat antal äldre invånare samtidigt som en besparing på 15 mnkr sänkte budgeten för äldreomsorgen. 18 mnkr har budgeten ökat för prisökningar med 3,5 procent på externa avtal. Interna prisökningar kompenseras med 7 mnkr för lokalkostnader, 2 mnkr för måltider samt 0,9 mnkr för övriga interna varor och tjänster.

Budgetram socialnämnden, tkr	2024
Justerad driftbudgetram 2023	1 602 729
Personalkostnadsuppräknig	31 344
Tillskott löneökning usk	4 600
Resursfördelningsmodell äldreomsorg	32 427
Besparing	-15 000
Indexuppräknig externa avtal	18 000
Tillskott LSS	15 000
Förändring lokalkostnader	7 030
Förändring interna kostnader TKF	897
Förändring interna kostnader RSF	1 990
Övrig justering internränta förändrad	150
Budgetram 2024	1 699 167
Skillnad mot föregående år	96 438
%-ökning	6,0%

5.2 Periodens resultat (januari till mars)

Periodens resultat konto

Resultatet för januari till mars är ett underskott på 12,9 mnkr mot tilldelad budget. Underskottet är oroväckande då kostnaderna för resterande del av året kommer att öka, till exempel avtalsenliga löneökningar och sommarperioden med semester och vikarier.

Intäkterna överstiger budget för januari till mars med 22,4 mnkr. Avvikelsen avser främst interna poster så som intern resursfördelning och försäljning av vara/tjänst, som avser interna mellanhavanden som rör personal. Främsta orsaken till avvikelsen är budgetteknisk och avser LSS-verksamheten som är kraftigt underfinansierad. Detta gör att det blir en differens mellan intäkter och kostnader avseende intern resursfördelning. Det är också en avvikelse mot budget för statsbidrag där intäkten överstiger budget med 4 mnkr, här är dock svårt att budgetera när kostnaden som ska finansieras med statsbidrag uppstår.

Kostnaderna för perioden är 9,5 mnkr lägre än budget. Personalkostnaderna överstiger budgeten med 10,3 mnkr medan kostnaderna för köp av huvudverksamhet understiger budget med 4,3 mnkr. Personalkostnaderna måste alltid ses i sammanhang med kostnaderna för köp av huvudverksamhet, då förvaltningen både utför verksamhet i egen regi och har många privata utförare. I övrigt är det en negativ avvikelse för posten förbrukningsmaterial vilket avser hjälpmedel, välfärdsteknik, skyddsmaterial, arbetskläder

och livsmedel. Budgeten för övriga kostnader och intern resursfördelning understiger budget, detta avser poster som är svåra att budgetera.

Ekonomirapport kostnadsslag januari-mars, tkr

Kontostruktur	Budget Jan - Mar 2024	Utfall Jan - Mar 2024	Avvikelse Jan - Mar 2024	Utfall Jan- Mar 2023
Resultat	-409 172	-422 077	-12 905	-392 379
INTÅKTER	246 085	223 672	-22 413	214 121
Taxor och Avgifter	17 088	18 305	1 217	16 936
Bidrag	3 586	8 019	4 434	8 911
Försäljning vara/tjänst	26 705	3 736	-22 970	3 391
Intern resursfördelning	187 133	181 256	-5 876	173 671
Övriga intäkter hyror	11 574	12 356	782	11 213
KOSTNADER	-655 258	-645 749	9 508	-606 500
Personal	-236 463	-246 803	-10 340	-233 567
Köp av tjänst	-14 764	-13 971	793	-11 726
Köp huvudverksamhet	-130 746	-126 427	4 319	-118 722
Förbrukningsmaterial	-9 586	-11 934	-2 348	-13 902
Lokaler	-26 997	-27 963	-966	-25 582
Avskrivning internränta	-638	-643	-6	-641
Intern resursfördelning	-189 020	-179 837	9 183	-165 166
Övriga kostnader	-47 044	-38 170	8 874	-37 194

I tabellen visas intäkter och kostnader för perioden, både budgeterade och redovisade samt budgetavvikelsen i tkr. I sista kolumnen finns även fjolårets redovisade intäkter och kostnader för perioden.

Periodens resultat verksamhet

Sett till verksamheten är det ett överskott på 4,2 mnkr för insatser enligt SoL, som främst avser äldreomsorg. Överskottet är inte alls lika stort som tidigare år och det beror främst på att utförarverksamheterna bedrivs med underskott för perioden. För LSS-insatser är det ett underskott på 18,6 mnkr mot budget, trots att verksamheten bedrivs med låga kostnader så är verksamheten underfinansierad sedan flera år. För individ- och familjeomsorg redovisas ett underskott på nästan 0,8 mnkr vilket beror på ökade kostnader beroende på nationella höjningar av ersättningsnivåer. För flyktningmottagningen är det ett överskott på nästan 1 mnkr relaterat till intäkter som inte periodiserats.

En närmare analys av respektive verksamhet finns under avsnittet 5.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi. För att arbeta mer effektivt och sänka kostnaderna pågår ett antal åtgärder, se vidare avsnitt 5.6 Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas.

Ekonomirapport utfall verksamhet januari-mars, tkr

	Budget Jan - Mar 2024	Utfall Jan - Mar 2024	Avvikelse Jan - Mar 2024	Utfall Jan- Mar 2023
Verksamhetsstruktur	-409 172	-422 077	-12 905	-392 379
11 Nämnd- och styrelseverksamhet	-682	-535	147	-714
14 Nämndadministration	-360	-343	17	-329
51 Gemensamt SOF	-10 421	-9 951	469	-11 494
52 Vård och omsorg enl SOL	-245 277	-241 116	4 161	-221 617
53 Insatser enligt LSS	-71 069	-89 663	-18 594	-78 616
54 Individ och familjeomsorg	-70 586	-71 342	-756	-70 875
55 Handläggning	-8 050	-7 655	394	-6 934
59 Bostadspolitiska frågor	-2 432	-2 099	333	-2 363
61 Flyktningmottagning	3	773	770	722
62 Arbetsmarknadsåtgärder	-300	-147	153	-159

Ekonomirapport utfall organisation januari-mars, tkr

	Budget Jan - Mar 2024	Utfall Jan - Mar 2024	Avvikelse Jan - Mar 2024	Utfall Jan- Mar 2023
52 Socialnämnd	-409 172	-422 077	-12 905	-392 379
52001 SOF, gemensamt	-7 402	-6 519	883	-8 214
52002 Myndighetsavdelning	-290 585	-284 305	6 280	-262 731
52003 SÄBO	-8 955	-13 419	-4 463	-10 095
52004 Hemtjänst	-6 316	-15 085	-8 769	-7 572
52005 OoF	-2 424	-10 232	-7 808	-11 066
52006 Hemsjukvård	-16 708	-16 132	576	-15 788
52007 IFO	-70 883	-70 715	167	-70 309
52008 Kvalitetsavdelning	-3 520	-3 483	36	-3 797
52010 HR-Avdelning	-2 380	-2 188	192	-2 806

5.3 Nettokostnadsutveckling**Nettokostnadsutveckling kostnadsslag**

Nettokostnaden, alltså intäkter minus bruttokostnader, uppgår till 422 mnkr och detta är en ökning med 8 procent jämfört med föregående år, motsvarande period. De stora kostnadsposterna är personalkostnaderna som ökar med 6 procent och köp av verksamhet från privata utförare som ökar med 7 procent. Övriga poster som ökar är lokalkostnader och måltider som ökar med 9 procent vardera.

Intäkter

Intäkterna totalt sett har ökat med 5 procent till 224 mnkr. Av intäkterna avser cirka 212 mnkr interna poster. Externa intäkterna för perioden januari till mars är cirka 41 mnkr

vilket är 4 procent högre än motsvarande period 2023. Ökningen avser främst högre intäkter från omvårdnadsavgifter samt hyror (posten övriga intäkter).

Taxor och avgifter

Avgifter inom äldreomsorgen, hemsjukvård samt måltidsavgifter ökar 8 procent till 18 mnkr vilket beror på att det är fler brukare inom äldreomsorgen än motsvarande period 2023 och att avgifterna höjts i enlighet med allmänna prisökningar.

Bidrag

För första kvartalet 2024 redovisas 8 mnkr som intäkt från bidrag. Av detta avser 5,7 mnkr statsbidrag som ansökts om från socialstyrelsen och kammarkollegiet. Övriga bidrag är bland annat ersättningarna från Migrationsverket med 1,2 mnkr. I posten ingår också återbetalning av försörjningsstöd med 0,6 mnkr.

Socialförvaltningen har hittills erhållit 51 mnkr i statsbidrag, av detta har 5,7 mnkr bokförts som intäkt fram till mars. Resterande del finns på ett balanskonto och kommer att bokföras som intäkt under året, viss del avser också privata utförare. Statsbidragen avser i huvudsak äldreomsorgen och bedömningen är att statsbidragen kommer att användas under året.

Statsbidrag för äldreomsorgslyftet uppgår till 12,9 mnkr och avser ersättning för lönekostnader för medarbetare som går utbildningar, hittills har 1,7 mnkr fördelats till enheterna. Statsbidraget för att stärka äldreomsorgen är 30 mnkr för 2024 och statsbidraget för att arbeta med god och nära vård 4,8 mnkr. Av dessa bidrag är 4 mnkr hittills bokfört som intäkt. Bidraget använts bland annat för att anställa fler sjuksköterskor inom hemsjukvården, kompetensförsörjning och att satsa på kompetensutveckling inom till exempel demensvård och utbildning till distriktssköterska. För extra habiliteringsersättning har förvaltningen fått 3 mnkr i statsbidrag. Bidraget betalas ut direkt till brukare som deltagit i daglig verksamhet inom LSS. I övrigt väntas statsbidrag för överenskommelse om psykisk hälsa, införande av ny socialtjänstlag samt statsbidrag för att arbeta med att stärka det civila försvaret.

Föregående år fanns ett generellt statsbidrag på 30 mnkr för att socialförvaltningen hade minskat antal timanställda i äldreomsorgen under 2021. Förvaltningen har tyvärr inte lyckats nå upp till kriterierna för detta statsbidrag på senare år. Detta statsbidrag var generellt, fördelades från regionsstyrelseförvaltningen och redovisades under posten intern resursfördelning

Försäljning av vara/tjänst

Intäkterna för posten uppgår till 3,7 mnkr varav 2 mnkr avser extern försäljning och 1,7 mnkr avser interna poster. Intäkter från försäljning inom daglig verksamhet inom LSS minskar något medan övriga intäkter ökar.

Intern resursfördelning

Posten avser intäkter inom socialförvaltningen. Här ingick ett generellt statsbidrag 2023 med 7,7 mnkr som fördelats inom regionen, bidraget avsåg minskat antalet timanställningar.

Övriga intäkter

Övriga intäkter avser hyror från brukare för bostäder och intäkterna ökar 10 procent, ökningen relateras till allmänna kostnadsökningar och därmed höjda hyror.

Kostnader

Bruttokostnaden för perioden januari till mars är 6 procent högre än föregående år och uppgår till 646 mnkr. Bruttokostnaderna exklusive interna poster uppgår till 466 mnkr och ökar också 6 procent. De stora kostnadsposterna är personalkostnaderna som ökar med 6 procent och ökningen beror på relativt stora avtalsenliga löneökningar föregående år, över 4 procent inom det största avtalsområdet, samt att det är fler anställda. Kostnad för köp av verksamhet ökar också med 6 procent och detta beror på fler och dyrare externa placeringar inom LSS.

I övrigt så har kostnaden för placeringar inom skadligt bruk och beroende minskat. En relativt stor kostnadsminskning redovisas för förbrukningsmaterial då det var inköp kopplade till statsbidrag föregående år. Kostnaderna för livsmedel och måltider samt lokaler ökade med 9 procent för perioden.

Personal

Personalkostnaderna uppgår till 247 mnkr för perioden januari till mars, vilket är en ökning med 6 procent mot motsvarande period föregående år. Sett till faktiskt arbetad tid för januari och februari så ökade den också 6 procent. Det var relativt stora avtalsenliga löneökningar föregående år, över 4 procent inom Kommunals avtalsområde. Det är också fler anställda, både vad gäller anställningar och sett som arbetad tid. Detta gäller främst avdelningarna hemtjänst och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Nya regler för dygns- och veckovila enligt § 13 i kollektivavtalet Allmänna bestämmelser har trätt i kraft den 1 oktober 2023. Förvaltningen har arbetat mycket med att anpassa bemanning efter de reglerna vilket kan öka personalkostnaderna.

Ökningen av personalkostnaderna januari till mars för avdelningen hemtjänsten är 8 procent trots att det inte är någon volymökning. Sett till arbetad tid januari till februari är det en ökning med 11 procent för hemtjänsten. Då det inte är någon volymökning så behöver ökningarna av arbetad tid analyseras. För omsorg om personer med funktionsnedsättning är ökningen av personalkostnaderna 11 procent och detta beror till stor del på att avdelningen tagit över utförandet av personlig assistans från 1 februari samt att det under mars öppnat en ny gruppbostad. För avdelningen särskilt boende ökar personalkostnaderna endast 4 procent, vilket är i nivå med löneökningar.

Kostnaderna för övertid minskar generellt medan kostnaderna för timlöner ökar, främst inom LSS-boendena. Kostnaden för sjuklöner minskar både för hemtjänst och särskilt boende, totalt är minskningen 13 procent mot föregående år.

Köp av tjänst

Periodens kostnader för köp av tjänst har ökat med 19 procent mot föregående år. I posten ingår administrativa tjänster, hyrpersonal och måltider. Kostnaderna för köp av måltider ökar med 11 procent för perioden, en effekt av prisökningar internt. Kostnaderna för hyrpersonal har ökat mot föregående år och uppgår till drygt 2,1 mnkr. Det avser socionomkonsulter samt hyrsjuksköterska till särskilt boenden och korttidsenheten.

Köp av huvudverksamhet från privata utförare

Köp av verksamhet från privata utförare har för perioden januari till mars ökat med 6 procent till 126 mnkr. Enligt de flesta avtal med privata utförare räknas ersättningen varje år upp med OPI, omsorgsprisindex. För 2023 blev OPI ovanligt högt och landade på 4,6 procent. För 2024 är OPI preliminärt 4,7 procent. Detta är en ovanligt stor ökning två år i

rad. Att OPI är preliminär beror på osäkerheten av utfallet i årets lönerörelse. I budgeten för året tillfördes medel som motsvarar en ökning med 2 procent 2023 och 3,5 procent för 2024. Tillförda budgetmedel täcker alltså inte på långa vägar verkliga prisökningar.

För perioden är kostnadsökningen för köp av verksamhet 6 procent för köp av särskilt boende och hemtjänst. Inom LSS-verksamhet ökar kostnaderna med 24 procent till 26 mnkr. Ökningen avser främst bostad med särskild service där kostnaden ökat med 48 procent till 16 mnkr. Ökningen beror på att det nu tillkommit platser, tidigare har det funnits kö med brukare med ej verkställda beslut och socialförvaltningen har fått betala viten (särskild avgift). Det kommer att bli en rejäl kostnadsökning för boendena inom LSS-området under året och för detta finns ingen finansiering. För daglig verksamhet är ökningen 7 procent vilket beror på att det är något fler brukare.

Inom individ- och familjeomsorgen minskar kostnaderna för köp av verksamhet från privata utförare totalt med 11 procent. Det är en stor minskning av kostnaderna för placeringar inom skadligt bruk och beroende medan kostnaderna för barn- och ungdomsvården ökar med 8 procent.

Förbrukningsmaterial

Kostnaden för förbrukningsmaterial minskar med 14 procent jämfört med 2023 och det beror främst det under föregående år köptes in utrustning och välfärdsteknik som finansierades med statsbidrag. Däremot ökar kostnaderna för hjälpmedel med 24 procent, både beroende på prisökningar och ökad volym.

Lokaler

Kostnaderna för lokaler ökar 9 procent till 28 mnkr. Ökningen avser bland annat allmän hyreshöjning samt ny entré till individ- och familjeomsorgen.

Intern resursfördelning

Kostnaderna ökar men det avser interna poster som främst avser köp av tjänster och personal mellan avdelningarna.

Övriga kostnader

Övriga kostnader ökar knappt 3 procent jämfört med föregående år januari till mars. Här ingår försörjningsstödet som ökade med 4 procent till 15 mnkr. Det är dock ingen ökning av antalet hushåll däremot har ersättningen ökats genom att riksnormen höjts relativt mycket under 2023. Här ingår också ersättningen till försäkringskassan för personlig assistans, vilken har ökat med 6 procent till 9 mnkr för perioden.

Bostadsanpassningsbidraget har minskat något. I övriga kostnader ingår också transporter, resor, annonser, försäkringar och olika typer av avgifter.

Ekonomirapport nettokostnad januari-mars, tkr

Kontostruktur	Utfall Jan - Mar 2024	Utfall Jan- Mar 2023	Förändring	Förändring %
Resultat	-422 077	-392 379	-29 698	8%
INTÄKTER	223 672	214 121	9 551	4%
Taxor och Avgifter	18 305	16 936	1 369	8%
Bidrag	8 019	8 911	-891	-10%
Försäljning vara/tjänst	3 736	3 391	344	10%
Intern resursfördelning	181 256	173 671	7 586	4%
Övriga intäkter hyror	12 356	11 213	1 143	10%
KOSTNADER	-645 749	-606 500	-39 249	6%
Personal	-246 803	-233 567	-13 237	6%
Köp av tjänst	-13 971	-11 726	-2 244	19%
Köp huvudverksamhet	-126 427	-118 722	-7 706	6%
Förbrukningsmaterial	-11 934	-13 902	1 967	-14%
Lokaler	-27 963	-25 582	-2 381	9%
Avskrivning internränta	-643	-641	-2	0%
Intern resursfördelning	-179 837	-165 166	-14 670	9%
Övriga kostnader	-38 170	-37 194	-976	3%

I tabellen redovisas periodens faktiska intäkter och kostnader för innevarande år och föregående år i tkr. I kolumn tre och fyra visas förändringen mellan åren i tkr respektive procent.

Nettokostnadsutveckling verksamhet

För perioden är nettokostnadsökningen för insatser inom vård och omsorg enligt SoL 9 procent. Det är ingen större volymökning så kostnadsökningen beror främst på stor ökning av index OPI som reglerar ersättning till de flesta privata utförarna samt att ökade personalkostnader för utförare i egen regi.

Nettokostnadsökningen inom LSS-området är 14 procent vilket beror på att det tillkommit fler placeringar på bostad med särskild service. För individ- och familjeomsorgen ökar nettokostnaden med endast 1 procent, farhågan är dock att kostnaden för försörjningsstödet ska öka framåt. Se vidare om respektive verksamhet avsnitt 5.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi.

5.4 Årsprognos

Årsprognos konto

Prognosen för helåret 2024 visar på ett underskott på 40 mnkr (2023 15 mnkr) och en nettokostnadsökning på 9 procent. Det råder dock osäkerhet runt olika faktorer som påverkar förvaltningens ekonomi, till exempel den allmänna inflationen med ökande priser samt tillskott av platser inom bostad med särskild service LSS. Det är också osäkerhet runt hur väl förvaltningen lyckas med rätt bemanning utifrån förändringarna av kollektivavtalet AB §13.

Prognostiserade **intäkter** uppgår till 944 mnkr vilket är 40 mnkr mindre än budgeterat, här ingår dock justeringsposter. Av intäkterna avser cirka 200 mnkr externa intäkter och 744 mnkr interna intäkter. Taxor och avgifter är 3 mnkr högre än budget och bedöms öka med 2 procent. Bidrag avser främst statsbidrag som minskar mot föregående år. Bidragen överstiger budget med 35 mnkr då statsbidragen inte är kända när budgeten läggs in. Försäljning av vara/tjänst avser främst interna poster som rör personal. Övriga intäkter avser hyror som är i nivå med budget och något högre än föregående år.

Prognostiserade **kostnader** uppgår till 2 684 mnkr vilket är i nivå med budget. Av kostnaderna är drygt 1 930 mnkr externa kostnader.

Största avvikelserna mot budget är prognostiserade **personalkostnader**. Detta rör speciellt insatser inom LSS samt och hemtjänsten. Personalkostnaderna bedöms öka med 8 procent mot föregående år vilket främst är en effekt av fler anställda samt löneökningar.

Köp av tjänst, som främst avser administrativa tjänster, hyrpersonal och måltider, understiger budget med 2 mnkr och kostnaderna förväntas minska med 10 procent för helåret. Kostnaden hyrsjuksköterskor till särskilda boendena kan dock komma att öka under sommaren.

Köp huvudverksamhet bedöms öka med 9 procent till 526 mnkr, ökningen beror främst på fler och dyrare placeringar på bostad med särskild service LSS samt höjda ersättningar till utförare.

Kostnaden för **förbrukningsmaterial** överstiger budget men väntas minska med 23 procent mot föregående år. Här ingår främst hjälpmedel, välfärdsteknik, skyddsmaterial och livsmedel.

Kostnaden för **lokaler** överstiger budget med 1 mnkr och kostnadsökningen är knappt 4 procent för helåret. **Övriga kostnader**, som avser främst försörjningsstöd och ersättning till försäkringskassan för personlig assistans, förväntas bli lägre än föregående år och budget.

Ekonomirapport kostnadsslag prognos helår, tkr

Kontostruktur	Budget 2024	Senaste prognos 2024	Avvikelse	Utfall 2023
Resultat	-1 699 167	-1 739 189	-40 022	-1 597 176
INTÄKTER	984 342	944 465	-39 877	904 463
Taxor och Avgifter	68 350	71 340	2 990	70 143
Bidrag	14 342	49 887	35 545	68 287
Försäljning vara/tjänst	106 822	30 738	-76 084	21 206
Intern resursfördelning	748 530	744 804	-3 727	697 882
Övriga intäkter hyror	46 297	47 696	1 399	46 946
KOSTNADER	-2 683 509	-2 683 654	-145	-2 501 639
Personal	-1 008 329	-1 058 562	-50 233	-979 859
Köp av tjänst	-59 058	-56 677	2 381	-62 755
Köp huvudverksamhet	-522 985	-526 350	-3 365	-482 427
Förbrukningsmaterial	-38 344	-42 008	-3 664	-54 452
Lokaler	-107 988	-108 972	-984	-105 132
Avskrivning internränta	-2 550	-2 512	38	-2 544
Intern resursfördelning	-756 078	-749 301	6 777	-667 234
Övriga kostnader	-188 176	-139 272	48 904	-147 237

I tabellen visas årsbudget och aktuell årsprognos för utfallet samt budgetavvikelse. I sista kolumnen finns även föregående års redovisade intäkter och kostnader.

Årsprognos verksamhet

Det prognostiseras, liksom tidigare år, ett överskott för insatser enligt SoL, som främst avser äldreomsorg. Dock är överskottet betydligt lägre än tidigare år. Om det fanns platser att tillgå på särskilt boende, för att möta behovet, så skulle det istället vara ett underskott för verksamheten. Nettokostnadsökningen är bedömd till 8 procent vilket beror på att det blev större höjning av ersättningen till utförare än förväntat, samt ökade personalkostnader i egen regi. Ökningen avser främst hemtjänsten. För närvarande är det kö till särskilt boende för äldre och nya platser kommer först 2026 när det nya äldreboendet i Klintehamn planeras vara klar för inflyttning. Ökningen finansieras av tillskott från regionens resursfördelningsmodell.

För LSS-insatser är bedömningen ett fortsatt stort underskott mot budget och en nettokostnadsökning på 18 procent. Här är det kostnaderna för boenden som kommer att öka vilket beror på att det finns nya platser på bostad med särskild service. Nu går det att verkställa beslutade insatser, tidigare år har socialförvaltningen fått betala särskild avgift för ej verkställda beslut.

För individ- och familjeomsorg prognostiseras ett underskott på 7 mnkr och bedömningen är att nettokostnaden ökar med 4 procent. Verksamheten påverkas av höjd riksnorm försörjningsstöd samt höjda ersättningar till familjehem. Kostnaderna för barn- och ungdomsvården bedöms öka med runt 9 procent och för försörjningsstödet är kostnadsökningen bedömd till 11 procent. För skadligt bruk och beroende bedöms kostnaderna minska med 7 procent, dock var föregående år ovanligt kostsamt.

För att hålla tillbaka kostnadsutvecklingen arbetar avdelningarna med ett flertal olika aktiviteter som främst avser arbetssätt och bemanning. Se vidare avsnitt 5.6 Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas.

Ekonomirapport prognos verksamhet helår, tkr

	Budget 2024	Senaste prognos 2024	Avvikelse	Utfall 2023
Verksamhetsstruktur	-1 699 167	-1 739 189	-40 022	-1 597 176
11 Nämnd- och styrelseverksamhet	-2 729	-2 729	0	-2 403
14 Nämndadministration	-1 472	-1 472	0	-1 355
51 Gemensamt SOF	-41 696	-29 035	12 661	-38 410
52 Vård och omsorg enl SOL	-1 020 011	-986 000	34 010	-912 177
53 Insatser enligt LSS	-301 584	-382 281	-80 697	-323 260
54 Individ och familjeomsorg	-286 701	-293 747	-7 045	-281 521
55 Handläggning	-34 128	-33 678	450	-29 214
59 Bostadspolitiska frågor	-9 645	-9 045	600	-8 853
61 Flyktingmottagning	0	0	0	984
62 Arbetsmarknadsåtgärder	-1 200	-1 200	0	-967

Ekonomirapport prognos organisation, tkr

	Budget 2024	Senaste prognos 2024	Avvikelse	Utfall 2023
52 Socialnämnd	-1 699 167	-1 739 189	-40 022	-1 597 176
52001 SOF, gemensamt	-29 796	-17 796	12 000	-28 070
52002 Myndighetsavdelning	-1 164 321	-1 177 284	-12 963	-1 054 941
52003 SÄBO	-53 764	-56 416	-2 652	-48 918
52004 Hemtjänst	-42 077	-53 986	-11 909	-50 632
52005 OoF	-27 870	-48 327	-20 457	-47 159
52006 Hemsjukvård	-69 363	-67 005	2 358	-64 328
52007 IFO	-287 901	-294 947	-7 046	-281 502
52008 Kvalitetsavdelning	-14 263	-13 855	408	-13 479
52010 HR-Avdelning	-9 812	-9 573	239	-8 148

5.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi

Beställar- och utförarorganisation

Socialförvaltningen har en beställar- och utförarorganisation för stora delar av insatserna enligt socialtjänstlagen, SoL (äldreomsorg och psykisk funktionsnedsättning) och för LSS-insatser (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Insatserna ersätts i regel enligt ersättningsmodeller. Hemtjänst mellan klockan 7 till 22 och daglig verksamhet LSS bedrivs enligt lagen om valfrihet, LOV. Särskilt boende och bostad med särskild service drivs i både egen och privat regi medan hemtjänst natt bedrivs i egen regi. Hemsjukvården

bedrivs i egen regi med anslagsbudget. Inom individ- och familjeomsorgen som har anslagsbudget finns viss uppdelning i beställare och utförare inom avdelningen.

Uppdelningen nedan följer den ekonomiska rapporteringen till statliga myndigheter och innebär uppdelning i fyra delar, insatser enligt SoL, insatser enligt LSS, individ- och familjeomsorg (SoL, LVU och LVM) samt flyktingverksamhet.

Vård och omsorg enligt SoL: Äldreomsorg och personer med psykisk funktionsnedsättning

I vård och omsorg enligt socialtjänstlagen ingår vård och omsorg i ordinärt boende, särskilt boende, omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning och hemsjukvård. Överskottet för verksamheten under perioden januari till mars uppgår till 4 mnkr (2023 12 mnkr). För helåret är prognosen ett överskott på cirka 34 mnkr och en nettokostnadsökning på runt 8 procent.

En liten volymökning har skett inom äldreomsorgen främst för insatserna trygghetslarm, matdistribution och trygghetskamera. En förväntan finns att konsumtionen av hemtjänst ska öka utifrån demografin. Förvaltningen ser dock inte att den förändringen skett än. Det är idag kö till särskilt boende vad gäller både somatisk inriktning och demensinriktning.

Vård och omsorg i ordinärt boende

Vård och omsorg i ordinärt boende avser hemtjänst, korttidsenhet och trygghetslarm. Hemtjänst dag/kväll inom Region Gotland bedrivs enligt lagen om valfrihetssystem, LOV och det finns fyra privata utförare samt egen regi. Sett till antalet timmar bedrivs en tredjedel av hemtjänst dag/kväll i privat regi. Ersättningen per hemtjänststimme är differentierad utifrån om brukarna bor i tätort eller landsbygd. Nettokostnaden för hemtjänsten totalt för perioden uppgår till 79 mnkr vilket är en ökning med 13 procent mot motsvarande period, föregående år.

Hemtjänstvolymerna mellan januari och mars ökar något i jämförelse med föregående år, antalet brukare minskar medan antalet timmar per brukare ökar något. Det är en ökning av beviljade hemtjänststimmar för utförare i privat regi medan det är en minskning för utförare i egen regi. Hemtjänstvolymerna och resultatet för årets första månader är stabilt. Det är en ökning av antalet trygghetslarm och mat distribution men i övrigt inga större volymökningar vilket gör att insatserna ligger i balans med lagd budget för myndighetsavdelningen.

Kostnaderna för utskrivningsklara patienter i slutenvård uppgår till 2,6 mnkr för perioden, kostnaderna avser dock föregående år.

Utförare i egen regi Hemtjänst LOV dag/kväll - Avdelningen hemtjänst

Den egna regin bedrivs enligt LOV med ersättning per timme för beviljad tid. För perioden januari till mars redovisas ett underskott på 8,8 mnkr. Det är stora underskott för de flesta områden på landsbygden. Personalkostnadsökningen är 8 procent för perioden jämfört med föregående år januari till mars. Hemtjänsten har förberett sig för ett ökat inflöde av brukare, men volymerna har snarare minskat de första månaderna av året. Kostnaden för personal har av flera anledningar ökat. Löneökningar, bonus för utbildning, heltidsresan och en förberedelse för ökat antal brukare i verksamheterna är de viktigaste anledningarna.

Prognosen är ett underskott på 11,9 mnkr och det är efter att åtgärder vidtagits för att minska kostnaderna.

Brukarna som har hemtjänst kommer i många fall hem från sjukhus med ganska avancerat behov av vård och omsorg. Det här gör att färre medarbetare kan vara till hjälp för brukarna, och det blir svårare och kostsammare att möta brukarnas behov och möta kraven ekonomi i balans. Dessa brukare behöver ofta dubbelbemanning, och ju fler dubbelbemanningar som verksamheten har, ju svårare blir det att få ekonomi i balans. Särskilt kännbart blir det på landsbygden då körtiden blir lång.

Då beviljade hemtjänststimmar minskar för tillfället behöver avdelningen arbeta med att anpassa organisationen, dock kommer behov av insatser att öka med tanke på den demografiska utvecklingen med allt fler äldre. Åtgärder för att minska kostnaderna se vidare avsnitt Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas.

Utförare i egen regi Hemtjänst natt

Verksamheten är anslagsfinansierad och bedrivs inom avdelningen hemtjänst. För verksamheten redovisas ett underskott mot budget med 0,7 mnkr. För helåret prognostiseras ett underskott på 1,4 mnkr.

Korttidsenhet (avdelningen särskilt boende)

Korttidsenheten bedrivs i egen regi inom avdelningen särskilt boende och har anslagsbudget. För att få bättre ekonomiska förutsättningar tillfördes 6 mnkr i budget 2024. För perioden redovisas ett överskott på 0,4 mnkr mot budget och årsprognosen visar på ett underskott på 0,6 mnkr.

Vård och omsorg i särskilt boende

För närvarande finns det 658 platser i särskilt boende för äldre. I egen regi finns nu 327 platser. Upphandlat som entreprenadavtal finns 190 platser och upphandlat som ramavtal finns 141 platser. Emellanåt finns det tomma platser på boendena tillfälligt och orsakerna är att individer tackar nej till de erbjudna platserna samt att lägenheter renoveras och då blir det är dröjsmål innan plats kan erbjudas. Det är idag kö till särskilt boende vad gäller både somatisk inriktning och demensinriktning. Bedömningen är att det kommer att vara kö till särskilt boende då det inte tillkommer nya platser förrän under 2026, förutsatt att planerade byggprojekt följer tidplan. Myndighetsavdelningen rapporterar ej verkställda beslut till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) var tredje månad. I slutet av kvartalet har borådet inte kunnat erbjuda särskilt boende till sju personer inom lagstadgad tid på grund av resursbrist. Det kan innebära att förvaltningen riskerar att få betala särskild avgift (vite) för ej verkställda beslut till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Avdelningen särskilt boende (egen regi, exklusive korttidsenhet)

För perioden redovisas ett underskott på 4,8 mnkr (exklusive korttidsenheten). För helåret prognostiseras ett underskott på 2,1 mnkr, förutsatt att vidtagna åtgärder för att minska kostnaderna får avsedd effekt. Det är obalans i ekonomin för de flesta boendena men avdelningen fokuserar på att få en bättre ekonomi med åtgärder som syftar till att sänka kostnaderna. Åtgärder är att arbeta mer med kollegialt lärande och stöd, goda exempel samt systematiskt samarbete med ekonomi inför analys och åtgärder. Avdelningen arbetar med bemanningen och resursfördelning utifrån grundbemanning baserat på antal personal per

boendeplats. Det är ett utvecklingsarbete som kräver förändrat arbetssätt och kan leda till en sämre kvalitet. Dock är det svårt med nattbemanningen då små enheter har mer personal per boende, till skillnad från stora enheter. Omställningen är påbörjad men kommer att ta tid. Verksamheten ska också synliggöra gröna turer, alltså tillgänglig personaltid, som kan användas över gränserna utifrån bemanningsriktlinjerna är ett mål. Alla enheter är nu aktiva kring aktiv sjukskrivning och arbetar med frisknärvaron vilket bör sänka sjuktalen och på så sätt också ge bättre ekonomi. Avdelningen använder hysjuksköterskor till korttidsenheten och på norra Gotland. Kostnaderna ökar jämfört med föregående år, då det är svårt att rekrytera.

Avdelningen kommer att ta över ett särskilt boende med 60 platser från 1:a november och för närvarande pågår förberedelser, vilket ökar kostnaderna. Bland annat har två nya chefer anställts, dessa arbetar nu som stöd till andra boenden.

Hemsjukvård

För perioden redovisas ett överskott mot budget med 0,6 mnkr. Nettokostnaden för perioden har ökat med 2 procent i jämförelse med föregående år, motsvarande period.

Hemsjukvården har erhållit statsbidrag med 1,4 mnkr som ersättning för fem sjukskötersketjänster samt specialistutbildningar till distriktssköterska och basårssjuksköterskor. Det finns kostnader om 0,7 mnkr som avser läkemedelsautomater, kostnader som kommer att ersättas.

Hemsjukvårdens första årsprognos landar på ett överskott om 2,4 mnkr. Detta beror på vakanta tjänster och ökade intäkter från palliativa teamet där omförhandlad ersättning som nu bedöms täcka kostnaderna. Intäkterna har också ökat för patientavgifter, medel för företagshälsovård och statsbidrag. Kostnaderna för läkemedelsautomaterna är inte medräknade i prognostiserade kostnader.

Insatser enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade)

LSS-insatserna omfattar bland annat bostad med särskild service, personlig assistans, daglig verksamhet, korttidsvistelse samt ledsagare och kontaktpersoner. Insatserna enligt LSS är fortsatt kraftigt underfinansierade. För perioden är det ett underskott mot budget för LSS-verksamheten på 18,6 mnkr och en nettokostnadsökning på drygt 14 procent. För helåret prognostiseras ett stort underskott på 81 mnkr och en nettokostnadsökning på 18 procent. För 2023 redovisades ett underskott på 50 mnkr och för 2024 har 15 mnkr tillförts som budgettillskott.

Kostnadsökningarna avser främst verksamheten bostad med särskild service då det har tillkommit nya platser på bostad med särskild service. Tillskapandet av nya gruppboendestäder är mycket positivt då beslut om insats nu kan verkställas. Då många nya platser tillkommer blir det stora kostnadsökningar, för de nya platserna finns ingen finansiering. Sedan början av 2024 utförs personlig assistans i egen regi för de som väljer regionen och bedömningen är att detta också ökar kostnaderna.

Eftersom det fortfarande är mycket låga kostnader för LSS-verksamheten inom Region Gotland, nationellt sett, betyder det att verksamheten är rejält underfinansierad. I budgetskrivelserna påtalas årligen att det behövs budgettillskott. Största delen av verksamheten utförs av i egen regi inom avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning. Då verksamheten bedrivs med så låga kostnader indikerar det att

egenregin har ett effektivt resursutnyttjande. Nu är det underskott både hos myndighetsavdelningen (beställare) och egenregin (utförare). I en beställar-utförarmodell är det viktigt att utföraren har rimlig ersättning. Under 2024 har socialnämnden tillförts 15 mnkr till LSS-verksamheten. Tillskottet används för att höja den interna ersättningen till bostad med särskild service. Utförarna har nu betydligt bättre ekonomiska förutsättningar men redovisar ändå underskott.

Slutsatsen är, liksom tidigare, att eftersom förvaltningen bedriver LSS-verksamheten med mycket låga kostnader men ett stort budgetunderskott så är verksamheten underfinansierad och en utökning av budgetramen nödvändig.

Utförare i egen regi LSS-insatser samt SoL-insatser (socialpsykiatri) – avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

Avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning omfattar alla insatser inom LSS, från och med 1 februari också personlig assistans. I avdelningen ingår även insatser enligt SoL (socialpsykiatri). Avdelningen redovisar ett underskott på 7,8 mnkr för perioden. Av detta är det underskott på 8,3 mnkr för LSS-verksamhet och överskott med 0,7 mnkr för SoL-insatser. För helåret är prognosen ett underskott på 20,5 mnkr varav 19,6 avser LSS-verksamheten och 0,9 mnkr avser SoL-insatser. Underskott avser främst avser boenden och korttidsvistelse och det är relativt stora personalkostnadsökning för perioden, över 11 procent. Ökningarna beror delvis på fler anställda till det nya boendet samt övertagande av personlig assistans men det är också en ökning av antalet anställda i övrig verksamhet.

Bostad med särskild service LSS

Det är fortsatt höga kostnadsökningar för bostad med särskild service enligt LSS för vuxna och kostnaderna har ökat med 22 procent för perioden och för helåret är prognosen en ökning på 28 procent. Det beror i huvudsak på att det nu finns fler platser på bostad med särskild service, gruppboendestäder. Tidigare har beslutat insats inte kan verkställas vilket lett till att förvaltningen har fått betala särskild avgift till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Kostnaderna är dock lite lägre än myndighetsavdelningen förväntat då inflyttningen inte skett i den takt som planerat. En annan orsak till kostnadsökningarna är ökade personalkostnaderna för utförare i egen regi.

Utförare i egen regi avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

En ny bostad med särskild service, gruppboendestad, invigdes under mars. Boendet har sex platser och finns på Terra Nova i Visby. Det blir höga kostnader per plats, inledningsvis, innan boendet är i full drift.

Daglig verksamhet

Verksamheten bedrivs enligt LOV (lag om valfrihet) och till största del i egen regi, det finns också tre privata utförare. Kostnaderna under perioden ökat med 8 procent till 13 mnkr. Antalet brukare ökar något liksom kostnaderna för köp av externa platser. För helåret är prognosen en kostnadsökning på 5 procent och ett underskott på 1,5 mnkr.

Utförare i egen regi, LOV, avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

För verksamheten i egen regi är det ett litet underskott på 0,3 mnkr för perioden vilket också prognostiseras för helåret.

Personlig assistans

Verksamheten omfattar personlig assistans enligt SFB (Socialförsäkringsbalken) och enligt LSS. Antalet timmar inom personlig assistans har ökat något jämfört med föregående år. Kostnaderna för perioden ökar med 5 procent till 18 mnkr. Prognosen för 2024 är ett mindre underskott mot budget och en kostnadsökning med någon procentenhet.

Regionen betalar för sjuklöner inom personlig assistans och dessa kostnader är fortsatt höga. Kostnaden är inget som socialförvaltningen kan påverka, det finns en satt schablonersättning som ska beviljas de anordnare som söker ersättning för sjuklöner.

Ny lagstiftning kring huvudmannaskap för personlig assistans skulle ha kommit men har återigen skjutits fram, så det är osäkert hur verksamheten kommer att se ut framåt.

Utförare i egen regi avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

Sedan början av 2024 utförs personlig assistans i egen regi för de som väljer regionen. Tidigare har detta utförts av privat utförare men avtalet gick ut sista januari. En ny upphandling har genomförts men då det inte kom in några anbud så har socialförvaltningen startat upp verksamheten i egen regi. Detta bedöms öka kostnaderna då verksamheten troligen kommer att utföras med högre kostnad än försäkringskassans ersättning på 336 kronor per timme.

Individ- och familjeomsorgen

Individ- och familjeomsorgen omfattar främst barn- och ungdomsvård, beroendevård och försörjningsstöd. För individ- och familjeomsorgen redovisas ett underskott för periodens med 0,8 mnkr och nettokostnaden ökar med 0,6 procent. Det är höga kostnader kopplat till institutionsvård inom området skadligt bruk och beroende. Resultatet vägs upp av lägre kostnader inom barn- och ungdomsvården. De senaste åren har ekonomin för verksamheten förbättrats betydligt med ändrade arbetsätt.

För helåret prognostiseras ett underskott på 7 mnkr och en ökning av nettokostnaden med 4 procent. För ekonomiskt bistånd prognostiseras ett underskott motsvarande 1,6 mnkr. Det finns fortsatta utmaningar för området skadligt bruk och beroende utifrån fortsatt höga volymer i institutionsvården.

Barn- och ungdomsvården

Verksamhetsområdet barn- och ungdomsvård redovisar ett överskott mot budget med 1,4 mnkr. Nettokostnaden har ökat med 5,7 procent vilket motsvarar 1,8 mnkr. Med anledning av vakanser är kostnader kopplat till myndighetsutövning cirka 1 mnkr lägre än budgeterat.

Kostnaden för placeringar i institutionsvård är 0,6 mnkr lägre än budgeterat. Antalet vård dygn för barn och unga i extern institutionsvård har ökat och därmed också kostnaden som dock fortsatt är lägre än budgeterat. Kostnaderna för avdelningens utredningshem för barn och föräldrar, Ängsvillan är i nivå med budget. Nettokostnaden för institutionsplaceringar har minskat 2 procent vilket motsvarar 0,1 mnkr.

Antal placerade barn och unga i institutionsvård, kvartal 1							
	Antal individer 2022	Antal individer 2023	Antal 2024	Antal vårddygn 2022	Antal vårddygn 2023	Antal vårddygn 2024	Differens vårddygn 23/24
HVB barn & unga extern regi	17	14	17	1 434	981	1 025	44
HVB barn & unga egen regi	4	0	0	360	0	0	0
HVB föräldrabarn extern regi	7	4	5	493	142	148	6
HVB föräldrabarn egen regi**	20	20	7	436	609	754	145
Stödboende extern regi	3	2	5	273	180	364	184
Stödboende egen regi	1	0	0	35	0	0	0
Totalt	52	40	34	3 031	1 912	2 291	379

*En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.

Kostnaden för placering i familjehem är cirka 0,9 mnkr högre än budgeterat. Det är en volymökning inom konsulentstödda familjehem samt ökade kostnader för familjehem i egen regi till följd av SKR:s höjning av arvoden från 1 januari 2023. Nettokostnaden har ökat 12 procent vilket motsvarar 1,3 mnkr.

Antal placerade barn och unga i familjehemsvård, kvartal 1							
	Antal individer* 2022	Antal individer* 2023	Antal individer* 2024	Antal vårddygn 2022	Antal vårddygn 2023	Antal vårddygn 2024	Differens vårddygn 23/24
Konsulentstött	12	18	18	1 034	1 589	1 638	49
Tillfälliga	2	2	4	93	121	297	176
Delsumma	14	20	22	1 127	1 710	1 935	225
Egen regi	48	47	47	4 097	3 988	3 973	-15
Tillfälliga	28	27	23	1 354	1 342	1 392	50
Delsumma	76	74	70	5 451	5 330	5 365	35
Totalt	90	94	92	6 578	7 040	7 300	260

*En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.

För barn- och ungdomsverksamheten prognostiseras ett underskott mot budget om 4,7 mnkr. Volymerna för placering i extern institutionsvård prognostiseras ligga något över nivån för 2023. Detta beror främst på ny lagstiftning kring barns placering i skyddat boende (stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende) samt ett ökat behov av placeringar i stödboende. Regionen har fått generellt statsbidrag för att finansiera de effekter som förändrad lagstiftning medför. Socialförvaltningen bedömer att detta bidrag måste tillföras verksamheten för att finansiera kostnaden för denna nya insats.

Antalet placeringar i konsulentstödd familjehemsvård ligger första kvartalet 2024 i nivå med samma period 2023. I samband med placeringssuppföljningar förväntas kostnaderna öka under året. Verksamheten har identifierat ett antal placeringar vilka planeras kunna tas över i egen regi under året.

Från 1 januari 2023 höjdes arvodesnivåerna för familjehem. Detta har resulterat i att kostnaderna fortsätter att öka trots att volymerna knappt förändrats. Kostnaden prognostiseras bli 2,7 mnkr högre än budgeterat.

En handlingsplan med aktiviteter har tagits fram för att verksamheten ska nå en budget i balans vid årets slut, se vidare avsnitt Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas.

Skadligt bruk och beroende

Verksamhetsområdet för skadligt bruk och beroende redovisar ett underskott mot budget på 2,0 mnkr. Nettokostnaden har minskat med 16 procent vilket motsvarar 1,8 mnkr. Underskottet beror på att kostnaden för institutionsplaceringar är högre än budget samt kostnader för tjänster finansierade av stimulansmedel som inkommer i slutet av året.

Behovet av vård enligt SoL låg på en hög nivå under 2022. Antalet vårddyggn sjönk under 2023 men har första kvartalet 2024 börjat öka och är på en högre nivå än budgeterade medel. Behov av vård enligt LVM (lag om vård av missbrukare) har minskat markant under första kvartalet 2024.

Antal placerad beroende, kvartal 1							
	Antal individer*	Antal individer*	Antal individer*	Antal vårddyggn	Antal vårddyggn	Antal vårddyggn	Differens vårddyggn
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	23/24
SoL	25	17	19	1 471	1 104	1 093	-11
LVM	4	9	2	184	560	182	-378
LVU	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	29	26	21	1 655	1 664	1 275	-389

*En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.

Behovet av placering i institutionsvård enligt LVM förväntas fortsätta på samma nivå de kommande månaderna. Samtidigt har behovet av placering enligt SoL ökat. Den beräknade kostnaden, utifrån nuvarande planering och förväntat inflöde, medför att verksamhetsområdet prognosticerar ett budgetunderskott med 3,5 mnkr.

Även inom detta verksamhetsområde har en handlingsplan med aktiviteter tagits fram, se vidare avsnitt Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd redovisar ett underskott mot budget på 0,6 mnkr. Nettokostnaden har ökat med 5,2 procent vilket motsvarar 0,8 mnkr. Kostnader för utbetalt försörjningsstöd ökar däremot ökar inte antalet aktuella hushåll. Det innebär ökade kostnader i de hushåll som beviljas bistånd. Orsaker till höjning tros vara den ökade riksnormen på 8,3 procent.

Antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd ligger på en likvärdig nivå det första kvartalet. Eftersom riksnormen även under 2024 ökar med 8,3 procent prognostiserar verksamhetsområdet ett underskott på 1,6 mnkr. Utöver detta finns ett flertal osäkerhetsfaktorer som kan påverka resultatet negativt. Sådana exempel är högre hyreshöjning än tidigare år samt en osäker på arbetsmarknaden.

Till följd av kostnadsökningarna inom verksamhetsområdet Ekonomiskt bistånd har en åtgärdsplan tagits fram för att nå en budget i balans, se vidare avsnitt Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas.

Övrig vuxenvård

Verksamhetsområdet för övrig vuxenvård, som framförallt omfattar Familjefrid, redovisar ett underskott mot budget med 0,3 mnkr. Underskottet beror på att kostnaden för placeringar är högre än budget under perioden. Prognosen för helåret är ett underskott mot budget på 0,8 mnkr.

Bostadspolitiska frågor (bostadsanpassning)

Bostadsanpassningen bedrivs inom myndighetsavdelningen. Resultatet för bostadsanpassning är ett överskott på 0,3 mnkr för perioden och ett överskott för helåret på 0,6 mnkr i prognosen.

Flyktingmottagning

Flyktingverksamheten bedrivs inom avdelningen individ- och familjeomsorg och för verksamheten redovisas ett överskott mot budget på 0,7 mnkr till följd av att den årliga ersättningen om 0,5 mnkr för administration inkommit under perioden. Prognosen visar ett utfall i nivå med budget.

5.6 Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas

Socialförvaltningen centralt

Socialförvaltningen har ett betydligt sämre ekonomiskt läge och arbetar med olika typer av åtgärder för att minska kostnaderna. Förvaltningen absolut största kostnad är personalkostnader och därför är det fokus på bemanning och schemaläggning. Det är också fokus på att sänka sjuktalet, till exempel genom arbetet med aktiv sjukskrivning och friskfaktorer. Den nästa största kostnaden är köp av verksamhet och här går inte att påverka kostnaderna så mycket. Dock kan det i vissa undantagsfall vara möjligt att bedöma utifrån kostnadsläget, om insatsen ska utföras i egen regi eller av privat utförare.

Åtgärderna för att minska kostnaderna inom regionen tillämpas självklart inom förvaltningen, till exempel vad gäller resor, lokaler och att främja digitala möten.

Nedan följer en beskrivning av vad varje avdelning arbetar med i syfte att sänka kostnaderna:

Myndighetsavdelningen

- Arbete som pågår är att ansvariga enhetschefer inom avdelningen löpande kontrollerar och återrapporterar avvikelser och ger förslag på åtgärder till avdelningschef.
- Arbetet görs kring insatsen särskilt boende. För att säkerställa att det inte finns personer med beslut om särskilt boende som inte fått erbjudande om plats inom tre månader finns rutiner för att förhindra detta i möjligast mån. Skulle den enskilde tacka nej till plats en eller fler gånger följer handläggaren upp om behovet av plats på särskilt boende kvarstår. Förste handläggare har även särskilt uppdrag att hantera de brukare som tackat nej till särskilt boende. Det gör att avdelningen aktivt jobbar för att motverka risken att särskild avgift uppstår från IVO.
- Sedan tidigare finns placeringsansvarig handläggare inom LSS. Rollen och uppdraget innebär att avdelningen har en kontrollerad och kvalitetssäkrad process

för placeringar inom bostad med särskild service LSS. Vilket gör att vi har en god kontroll och uppföljning över de kostnader som placeringarna innebär.

- Samtliga lediga tjänster inom avdelningen vakansprövas.

Hemtjänst

- Ta över städinsatser som Samhall nu utför där det finns möjligheter.
- Bevilja i första hand tillsyn med trygghetskamera, ej fysiskt, gäller hemtjänst natt. Sker i dialog med myndighetsavdelningen.
- Fokusera arbetet i ledningsgruppen på ekonomisk uppföljning.
- Prioritera ned målet om trettio medarbetare per arbetsgrupp. Ta upp målet igen när ekonomin tillåter.
- Skjut upp projektet kring nytt område i Visby som syftar till målet ovan.
- Prioritera planeringsstöd i planeringsverktyget för de områden som har störst ekonomisk utmaning. Det här arbetet är inlett.
- Ingen enhet får planera ut mer timmar än man har beviljat i schemat.
- Ta bort principen om att överbemanna ett visst antal procent (cirka 20 har förordats) och använd prioriteringsordningen vid personalbrist.
- Förslag att införa bemanningsteam för att optimera resursanvändningen (det effektivaste sättet att bemanna upp på)
- Säkerställ att avdelningschef medverkar vid beslut om förändring av lokaler. Under 2023 har kostnadsökningar för lokaler förhandlats vid två tillfällen utan avdelningschef och enhetschef.
- Utred kostnaderna för HSL-insatser och dubbelbemanning för att på lång sikt säkra att hemtjänsten har rätt finansiering.

Särskilt boende

- Samtliga enheter ska aktivt arbeta efter att ha en budget i balans genom att systematiskt följa upp, analysera och skapa relevanta åtgärder.
- Kollegialt lärande/stöd
- Systematiskt samarbete med controller inför analys och åtgärder (mars, maj, aug, nov)
- Goda exempel
- Analys av övriga mål i röda tråden såsom sjukfrånvaro, bemanning etc.
- Enheter under 30 platser har stora svårigheter att hålla budget utifrån tilldelade resurser. Heltidsarbete samt scheman utifrån § 13 drar mer personal i grunden. Svårighet att få resursfördelning på överkapacitet. Ett exempel är att täcka helgbehovet morgon och kväll utan delade turer har enheten utökat 8 medarbetare som då även skall ha heltid. Stora enheter har bättre förutsättningar kring bemanning.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

- Från november har avdelningen två centrala planerare som arbetar mer systematiskt med bemanning och schemaläggning vilket på sikt bör innebära övergripande förbättringar när det gäller schemaläggning, ett effektivare nyttjande av gröna turer samt ett utvecklat samarbete mellan olika verksamheter.
- Avdelningen arbetar med ”Aktiv sjukskrivning” och hoppas att det kommer påverka sjukfrånvaron positivt.
- Fortsatt införande av planeringsverktyget för att trygga arbetsmiljö, förbättra personalkontinuiteten samt bemanna verksamheter utifrån det faktiska behovet.
- Avdelningen har som mål är att överanställa 10 procent inom enheterna för att minska övertid och sjukfrånvaro relaterad till övertidsarbete.
- Avdelningen har i dagsläget två överenskommelser där brukare har komplexa behov och behöver en eller två personal som följer. Överenskommelserna och den ekonomiska ersättningen när dubbel bemanning krävs måste motsvara de kostnader avdelningen får för att kunna upprätthålla förväntad kvalitet och god arbetsmiljö.
- Se över planeringen för barn på korttids för att se om vi ytterligare kan effektivisera fördelning av dygn och nyttja resurserna mer effektivt.
- Det pågår ett arbete med bostäderna där vi tittar på kostnadseffektivisering av verksamheten.

Individ- och familjeomsorgen

Barn- och ungdomsvård

- En analys av placering i extern regi avseende föräldrar och barn i syfte att identifiera vilken utveckling som eventuellt behövs i Regionens egna utredningshem för att minska den externa kostnaden.
- Ett gemensamt arbete mellan de myndighetsutövande enheter som möter barn och unga i syfte att utveckla gemensamma processer och skapa samsyn gällande placering i familjehem. Samt fortsatt arbete med nätverkslösningar.
- Avdelningen jobbar på att rekrytera ett säkerhetsteam (Signs of safety) som kan arbeta för lösningar i placeringsnära ärenden.

Skadligt bruk och beroende

- Placeringsuppföljningar kommer ske mer frekvent i syfte att ständigt ha en uppdaterad bild av den förväntade utvecklingen
- Fortsätta arbeta med att motivera människor att tillgodose sig vård och behandling på frivillig väg för att minska placering med hjälp av tvångslagstiftning.
- Utveckla samverkan (Samsjuklighetsutredning).

Ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd)

- Följa statistik månadsvis för öka kunskapen om olika insatsers effekt.
- Följa statistik månadsvis för långvarigt ekonomiskt bistånd.
- Utveckla samverkan med Arbetsliv- och etablering kring individer som står långt från arbetsmarknaden.

5.7 Investeringar

För närvarande byggs ett nytt äldreboende i Klintehamn och investeringsbudgeten för detta uppgår till 183 mnkr. Av detta avser 178 mnkr byggnaden och 5 mnkr utrustning. Investeringsbudgeten för 2024 uppgick till 88 mnkr och 87,7 mnkr har förts över till teknikförvaltningen och 0,3 mnkr behålls i socialförvaltningen.

I övrigt finns en investeringspott på 8 mnkr. Potten kommer att främst användas till att utrusta ny lokal för hemsjukvården på Visborgsområdet. Potten används också till utrustning till ny gruppboende på Terra Nova samt för att byta ut viss utrustning när regionen tar över äldreboende på Terra Nova under hösten. Det blir även investering i nytt låssystem på Korpen samt olika lokalanpassningar.

Investeringsrapport januari-mars, tkr

Projektstruktur	Budget 2024	Utfall 2024 Jan- Mar	Avvikelse budget 2024	Aktuell prognos 2024 Inmatning
Investeringsprojekt	-8 300	-81	8 219	-8 300
26006 Utrustning, lokalanpassning	-8 000	-81	7 919	-8 000
26007 SÄBO Klintehamn	-300		300	-300

6 Uppföljning av aktiviteter i verksamhetsplanen

Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras

Region Gotland behöver arbeta aktivt med sin kompetensförsörjning för att både behålla befintlig personal, men även för att rekrytera nya medarbetare i framtiden. Det finns starka kopplingar mellan i vilken utsträckning medarbetare är villiga att rekommendera sin arbetsplats för andra och väl fungerande arbetsgrupper.

Arbetsmiljön på regionens olika arbetsplatser ska vara god. Det gäller både den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön. Den psykosociala arbetsmiljön handlar om allt från hur man trivs med sina arbetskamrater, hur meningsfullt man upplever sitt arbete och sina arbetsuppgifter, hur stort inflytande man har över sin situation och vilka möjligheter det finns till personlig utveckling. Är den psykosociala arbetsmiljön god så är medarbetare som regel mer engagerad och verksamheten blir mer effektiv. För att tillsammans åstadkomma detta behövs ett gemensamt arbete och ett aktivt ledar- och medarbetarskap.

Aktivitet	Status	Färdiggrad
Kompetensförsörjningsplan - ARUBA		

Kommentar:

Förvaltningen har tagit fram en kompetensförsörjningsplan med förvaltningsövergripande aktiviteter för perioden 2024-2027 som bygger på SKRs uppdaterade kompetensförsörjningsstrategier. Avdelningarna har i sin tur tagit fram aktiviteter på avdelnings- och enhetsnivå. Aktiviteterna är både ettåriga och fleråriga och avser hela kompetensförsörjningsprocessen (ARUBA) - Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla, Avveckla.

Det finns pågående aktiviteter kopplade till målen men det är för tidigt på året för att göra någon uppföljning på nedanstående tre mål:

Andelen utbildade undersköterskor/stödassistenter i äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027

Grunden för att kunna erbjuda vård och omsorg med god kvalitet bygger på stärkt grundkompetens. Den demografiska utvecklingen påverkar tillgången till arbetskraft samtidigt som behov ökar. Kompetensförsörjningen är vår största utmaning och behöver breddas och fortsätta för att kunna möta framtidens behov.

Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen ska minska årligen och totalt med 40 procent under perioden 2024 – 2027

Sjukfrånvaro inom äldreomsorgen har under en period varit hög. Målet är att till 2027 minska sjukfrånvaron till 7,2 procent.

Andelen nöjda brukare i gruppbostad LSS ska öka årligen under perioden 2024-2027. Målet är att andelen nöjda år 2027 ska vara 80 procent

Det är viktigt att säkerställa att insatserna är av god kvalitet och skapar värde för de insatsen är till för.

Bilaga 1 statistik och volymer

STATISTIK	2022	2023	2024
SoL	kvartal 1	kvartal 1	kvartal 1
Antal brukare med SoL-insatser, genomsnitt per månad	2 689	2 785	2 887
varav ≥ 65 år	2 309	2 400	2 481
varav < 65 år	380	385	406
Hemtjänst inkl. dag & natt			
Antal brukare, genomsnitt per månad	1 201	1 270	1 288
varav ≥ 65 år	1 102	1 165	1 185
varav < 65 år	99	106	103
Totalt antal timmar, (ej tillfällig vistelse)	139 057	140 630	143 294
Antal timmar, genomsnitt per brukare	116	111	111
Varav daginsatser antal timmar	133 526	134 735	137 007
Antal brukare, genomsnitt per månad	1 203	1 269	1 289
Antal timmar, genomsnitt per brukare	111	106	106
Varav nattinsatser antal timmar	5 531	5 895	6 287
Antal brukare, genomsnitt per månad	151	160	177
Antal timmar, genomsnitt per brukare	37	37	36
Tillfällig vistelse antal timmar	5	95	5
Antal brukare, genomsnitt per månad	1	2	1
Antal timmar, genomsnitt per brukare	5	48	5
Trygghetslarm			
Antal brukare, genomsnitt per månad	1 574	1 626	1 708
Särskilt boende			
Antal platser, vid kvartalets utgång	657	657	658
Antal individbeslut som har verkställts	77	66	53
Korttidsboende/-platser			
Antal platser, vid kvartalets utgång	49	49	50
Antal beslut, genomsnitt per månad	59	65	42
Boendestöd EPF			
Antal brukare, genomsnitt per månad	223	220	244
Antal timmar under kvartalet	7 420	7 227	7 486
Hemsjukvård			
Antal patienter med hembesök inskrivna i hemsjukvården	228	299	284
Antal hembesök, genomsnitt per månad	1 124	1 208	1 183
Antal patienter med enstaka hembesök	728	1 143	1 068
Antal enstaka hembesök, genomsnitt per månad	1 277	1 693	1 548
LSS	2022	2023	2024
Totalt antal aktiva ärenden LSS samt SFB	790	782	810
Bostad med särskild service enligt LSS			
Antal brukare med insats, genomsnitt per månad	175	175	187
Daglig verksamhet			
Antal brukare med insats, genomsnitt per månad	348	349	355
Personlig assistans			
Antal brukare med insats enligt LSS, genomsnitt per månad	23	22	23
Antal timmar under kvartalet	22 614	20 573	22 247
Antal brukare med insats enligt SFB, genomsnitt per månad	98	99	99
Antal timmar under kvartalet	25 606	25 693	25 866

STATISTIK	2022	2023	2024
INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG	Kvartal 1	Kvartal 1	Kvartal 1
Placerade barn-ungdomar familjehem 1)	61	66	65
varav placeringar enligt SoL	36	41	32
varav placeringar enligt LVU	25	25	33
Placerade dygn barn-ungdomar familjehem	5 131	5 487	7 062
varav dygn enligt SoL	3 068	3 461	4 206
varav dygn enligt LVU	2 063	2 026	2 856
Placerade barn-ungdomar familjehem tillfällig placering 1)	30	30	22
varav placeringar enligt SoL	22	15	12
varav placeringar enligt LVU	8	15	10
Placerade dygn barn-ungdomar familjehem tillf, placering	1 444	1 463	1 392
varav dygn enligt SoL	935	718	738
varav dygn enligt LVU	509	745	654
Placerade barn-ungdomar HVB/stödboende 1)	25	16	22
varav SoL	18	10	12
varav LVU	7	6	10
Placerade dygn barn-ungdomar HVB/stödboende	2 102	1 161	1 401
varav dygn enligt SoL	1 472	739	685
varav dygn enligt LVU	630	422	716
Placerade barn & föräldrar HVB 1)	27	24	12
varav SoL	27	24	12
varav LVU	0	0	0
Placerade dygn barn och föräldrar HVB	929	751	902
varav dygn enligt SoL	929	751	902
varav dygn enligt LVU	0	0	0
Anmälningar barn-ungdomar	570	725	753
varav barn 0-12 år	356	418	468
varav ungdomar 13-17 år	209	299	269
varav ungdom 18-20 år	5	8	16
Utredning BOU SoL 11:1 0-20 år			
Pågående utredningar vid kvartalets utgång	231	193	229
Inledda utredningar under kvartalet	161	146	181
Placerade vuxna med missbrukare HVB	29	26	21
varav SoL	25	17	19
varav LVM	4	9	2
varav LVU	0	0	0
Placerade dygn vuxna med missbrukare HVB	1 655	1 664	1 218
varav SoL	1 471	1 104	1 036
varav LVM	184	560	182
varav LVU	0	0	0
Försörjningsstöd antal hushåll	741	631	599
varav unga vuxna 18-24	124	106,0	88
genomsnittlig tid per hushåll, månader	2,6	2	2,5
genomsnittligt utbetalning per hushåll, kr	22 574	22 337	24 765
1) Brukare kan ha både SoL- och LVU-placering under samma år			